

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Haagse Hogeschool
T.a.v. College van Bestuur
Postbus 13336
2501 EH DEN HAAG

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Datum 24 juni 2021
Betreft Besluit macrodoelmatigheid hbo-masteropleiding Integrale
Bedrijfsvoering Haagse Hogeschool

Onze referentie
28453509
Uw brief van
04 mei 2021
Uw referentie
MO/RR/GH/BZ 21-2475

Bijlagen

1

*Als u belang hebt bij dit besluit,
dan kunt u hiertegen binnen 6
weken, gerekend vanaf de
verzenddatum, bezwaar maken.
Stuur uw bezwaarschrift naar
DUO, Postbus 30205, 2500 GE
Den Haag. U kunt uw bezwaar
ook digitaal indienen op
www.bezwaarschriftenocw.nl.*

Geacht College,

Met de brief van 4 mei 2021, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 6 mei 2021, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de hbo-masteropleiding Integrale Bedrijfsvoering als bekostigde opleiding te verzorgen in Den Haag.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 14 juni 2021, kenmerk 2021/039, positief geadviseerd over uw aanvraag. Dit advies, dat integraal deel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op het bovengenoemd advies van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs (hierna: Regeling), heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om de hbo-masteropleiding Integrale Bedrijfsvoering als bekostigde opleiding te verzorgen te Den Haag.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan de criteria a en b van artikel 4, eerste lid, van de Regeling. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het advies van de CDHO.

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, negende lid, van de WHW vervalt dit besluit indien de opleiding niet binnen tien maanden na dagtekening van dit besluit is geregistreerd in het Croho. Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de NVAO een positief besluit heeft genomen in het kader van de toets nieuwe opleiding. In verband met de geldigheidsduur van dit besluit adviseer ik u zo

spoedig mogelijk bij de NVAO een aanvraag voor de toets nieuwe opleiding in te dienen. Voor de registratie van uw opleiding kunt u gebruik maken van a-Croho. Mocht u vragen hebben over de registratie, dan kunt u contact opnemen met registersho@duo.nl.

Onze referentie
28453509

Een afschrift van deze brief is verzonden aan de CDHO, de NVAO, DUO-Groningen, de Inspectie van het Onderwijs en de VH.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

A handwritten signature in blue ink, consisting of several overlapping, stylized strokes that form a unique, abstract shape.

F.A. Hofman

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de directeur HO&S
de heer drs. F.A. Hofman
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres
Parkstraat 83
2514 JG Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

Begeleidend schrijven bij advies

Onderwerp	Ons Kenmerk	Datum
nieuwe opleiding Haagse Hogeschool deeltijd en voltijd hbo master Integrale Bedrijfsvoering Den Haag	2021/039	14/06/2021

Geachte heer Hofman,

Hierbij ontvangt u het advies van de CDHO over de aanvraag voor de nieuwe opleiding van de Haagse Hogeschool ten behoeve van de hbo master Integrale Bedrijfsvoering te Den Haag.

Een afschrift van uw besluit zie ik graag tegemoet.

Met vriendelijke groet,

drs. P.M.M. Rullmann
Voorzitter CDHO

Bijlage:
advies CDHO

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
Mw. mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres
Parkstraat 83
2514 JG Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

Advies nieuwe opleiding

Onderwerp	Ons Kenmerk	Datum
Nieuwe opleiding Haagse Hogeschool deeltijd en voltijd hbo master Integrale Bedrijfsvoering Den Haag	2021/039	14/06/2021

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Op 06/05/2021 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van de Haagse Hogeschool om de hbo master Integrale Bedrijfsvoering als bekostigde opleiding te verzorgen te Den Haag (brief van 04/05/2021 met kenmerk MO/RR/GH/BZ 21-2475). De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hiernavolgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van de Haagse Hogeschool om de hbo master Integrale Bedrijfsvoering als bekostigde opleiding te Den Haag te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in art. 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018, verder te noemen de Regeling, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil de hbo master Integrale Bedrijfsvoering in Den Haag aanbieden. Het gaat om een Nederlandstalige hbo master in het Croho onderdeel Economie. De opleiding omvat 60 EC en wordt in eerste instantie in voltijdvorm aangeboden. Zodra de voltijddopleiding draait wil aanvrager ook de deeltijddopleiding opstarten. De opleiding is onderverdeeld in vier periodes die verbonden zijn met vier thema's: probleemidentificatie, probleemdiagnose, veranderen en innoveren en integreren. De eerste drie periodes zijn opgebouwd aan de hand van drie modules en tijdens de

laatste periode wordt de masterthesis geschreven. Gedurende de gehele opleiding bouwen de studenten een portfolio op en werken ze aan de ontwikkeling van leiderschapscompetenties. De opleiding is direct toegankelijk voor studenten met een diploma van de hbo bacheloropleidingen Facilitair Management, Bedrijfskunde, Information Technology en Human Resource Management. Afgestudeerden van de opleiding kunnen aan het werk als manager (integrale) bedrijfsvoering in tal van bedrijfstakken en organisaties.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan de criteria a en b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium a

Aanvrager stelt dat de hbo master Integrale Bedrijfsvoering aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Ter onderbouwing van de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de hbo master Integrale Bedrijfsvoering (hierna ook: MIB) verwijst aanvrager onder andere naar ROA's arbeidsmarktinformatiesysteem AIS, 27 interviews met werkveldpartijen die aanvrager zelf heeft gehouden in de periode september 2019 tot en met januari 2020, 'Arbeidsmarktbehoefte hbo master Integrale bedrijfsvoering- Het perspectief voor toekomstig afgestudeerden' van Panteia in opdracht van aanvrager (april 2020) en 'Ondersteunende analyses t.b.v. macrodoelmatigheidstoets Master Integrale Bedrijfsvoering' van NIDAP in opdracht van aanvrager (maart 2021).

De commissie is met aanvrager van mening dat in ROA's systematiek het opleidingstype master management, bedrijfs- en personeelwetenschappen het meest relevant is voor de master Integrale Bedrijfsvoering. Het ROA typeert de toekomstige arbeidsmarktsituatie voor dit type afgestudeerden als 'redelijk' en verwacht enige knelpunten in de toekomstige personeelsvoorziening. Aanvrager merkt hierbij op dat dit opleidingstype 62 opleidingen bevat waarvan er naar mening van aanvrager slechts 3 verwant zijn aan de voorgenomen master. Om die reden is de aanvrager van mening dat slechts beperkt gewicht zou moeten worden toegekend aan deze prognose. De commissie deelt deze reserve van aanvrager.

Tabel 1. Arbeidsmarktprognose opleidingstype master management, bedrijfs- en personeelwetenschappen

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
> > Master - management, bedrijfs- en personeelwetenschappen	verwachte uitbreidingsvraag tot 2024		8800	4	0.7	gemiddeld
> > Master - management, bedrijfs- en personeelwetenschappen	verwachte vervangingsvraag tot 2024		23600	11	1.8	laag
> > Master - management, bedrijfs- en personeelwetenschappen	verwachte baanopeningen tot 2024		32400	16	2.4	laag
> > Master - management, bedrijfs- en personeelwetenschappen	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2024		42700	21	3.2	gemiddeld
> > Master - management, bedrijfs- en personeelwetenschappen	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2024	1.05				enige
> > Master - management, bedrijfs- en personeelwetenschappen	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2024	1.05				redelijk

Bron: ROA, AIS

Voorts verwijst aanvrager naar ROA's prognoses voor de beroepsgroepen bedrijfskundigen en organisatieadviseurs en managers zakelijke en administratieve dienstverlening. De commissie is met aanvrager van mening dat afgestudeerden van de beoogde master Integrale Bedrijfsvoering in aanmerking komen voor functies in deze beroepsgroepen, zoals beleidsadviseurs en organisatie- en bedrijfskundig adviseurs. Het ROA verwacht voor de beroepsgroep bedrijfskundigen en organisatieadviseurs grote knelpunten (tabel 2) en voor de beroepsgroep managers zakelijke en administratieve dienstverlening enige knelpunten in 2024 (tabel 3).

Tabel 2. Arbeidsmarktprognose beroepsgroep bedrijfskundigen en organisatieadviseurs

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Bedrijfskundigen en organisatieadviseurs	verwachte uitbreidingsvraag tot 2024		6900	5	0.9	gemiddeld
Bedrijfskundigen en organisatieadviseurs	verwachte vervangingsvraag tot 2024		16300	13	2	laag
Bedrijfskundigen en organisatieadviseurs	verwachte baanopeningen tot 2024		23100	18	2.8	laag
Bedrijfskundigen en organisatieadviseurs	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2024	0.864				groot

Bron: ROA, AIS

Tabel 3. Arbeidsmarktprognose beroepsgroep managers zakelijke en administratieve dienstverlening

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Managers zakelijke en administratieve dienstverlening	verwachte uitbreidingsvraag tot 2024		5900	8	1.2	gemiddeld
Managers zakelijke en administratieve dienstverlening	verwachte vervangingsvraag tot 2024		9400	12	1.9	laag
Managers zakelijke en administratieve dienstverlening	verwachte baanopeningen tot 2024		15200	20	3.1	gemiddeld
Managers zakelijke en administratieve dienstverlening	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2024	0.886				enige

Bron: ROA, AIS

De commissie constateert dat de prognoses van het ROA voor het opleidingstype en de beroepsgroepen die relevant zijn voor de voorgenomen master Integrale Bedrijfsvoering een gemiddeld tot positief beeld opleveren van de toekomstige arbeidsmarktbehoefte aan dit type afgestudeerden.

Aanvrager beschrijft dat in de periode september 2019- januari 2020 27 interviews met senior facilitair managers zijn gehouden ter voorbereiding van deze macrodoelmatigheidsaanvraag. Aanvrager heeft een lijst bij de aanvraag gevoegd, waarop 32 namen, functies en organisaties vermeld staan. De geïnterviewden zijn dus te identificeren en de commissie heeft geconstateerd dat zij gelet op hun functies en de organisaties waarvoor zij werkzaam zijn gezaghebbende uitspraken kunnen doen over de arbeidsmarktbehoefte in dit vakgebied (Toelichting aanvraag macrodoelmatigheid master Integrale Bedrijfsvoering, p. 27). Verder heeft aanvrager een korte samenvatting bij het dossier gevoegd waarin de reacties van alle geïnterviewden gecombineerd zijn (idem, p. 28). Blijkens deze samenvatting benadrukken de werkveldpartijen het belang van een integrale benadering van bedrijfskundige vraagstukken. Aanvrager geeft aan dat de werkveldpartijen aangeven dat met name de integratie van technische en IT-vernieuwingen in de overige bedrijfsprocessen vraagt om kennis en kunde die nu niet altijd aanwezig is bij zittende managers. Uit deze samenvatting is slechts bij enkele passages te herleiden welke geïnterviewde de uitspraak heeft gedaan. Om die reden is de commissie terughoudend om veel gewicht toe te kennen aan de weergave van deze interviews.

Aanvrager heeft in maart 2020 Panteia een onderzoek laten doen naar de arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de master Integrale Bedrijfsvoering. Panteia heeft in dat kader een vacature-analyse uitgevoerd over de periode 2015-2019 middels Jobfeed Analytics. Panteia heeft de Jobfeedberoepen Bedrijfsadviseur, Business Controller, Operations Manager, Veranderingsmanager, Facilitair Manager en Manager (overig) als relevante beroepen geclassificeerd. Vervolgens is gekeken welke vacatures met deze titel betrekking hebben op bedrijfsvoering en welke daarvan ook toegankelijk zijn voor starters. Het totale aantal online vacatures voor deze beroepsgroepen is in de periode 2015-2019 sterk gestegen, van 125 per jaar naar 404 per jaar (Panteia, p. 16). Panteia heeft de vacatures ook onderverdeeld naar opleidingsniveau (39,8 % hbo, 31,3 hbo/wo en 28,8 wo). Aanvrager stelt dat afgestudeerden van deze hbo masteropleiding ook in aanmerking komen voor de vacatures waarbij wo niveau wordt gevraagd. De commissie volgt aanvrager niet zonder meer in deze stelling, aangezien vacatures waarbij een wo diploma wordt gevraagd niet per definitie ook openstaan voor kandidaten met een hbo masterdiploma. Aanvrager heeft dit betoog niet nader gemotiveerd. De commissie is van mening dat de groei in het aantal hbo en hbo/wo vacatures wel een indicatie geeft van een arbeidsmarktbehoefte aan dit type afgestudeerden. Panteia heeft voorts de gevonden vacatures onderverdeeld naar bedrijfssector en naar provincie. Hieruit blijkt dat de vraag naar dit type afgestudeerden het grootst is in de bedrijfssectoren zakelijke dienstverlening, overheid/non-profit

en ICT. Wat betreft de regionale verdeling is zichtbaar dat de vraag het grootst was in Noord-Holland, gevolgd door Zuid-Holland en Utrecht. De commissie constateert dat uit dit onderzoek blijkt dat de vraag naar dit type afgestudeerden in de periode 2015-2019 significant gegroeid is en dat het aantal vacatures in de Randstad het grootst was. De commissie merkt daarbij op dat het totale aantal vacatures relatief gering is. De commissie concludeert dat dit onderzoek een kleine, maar groeiende arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de master Integrale Bedrijfsvoering aantoonde, zowel landelijk als in de Randstad.

Aanvrager heeft NIDAP eveneens gevraagd om een vacature-onderzoek uit te voeren. NIDAP heeft dit onderzoek uitgevoerd in maart 2021, dus een jaar later dan Panteia, en heeft Jobfeed-data als bron gebruikt. NIDAP concludeert dat in de periode van 3 maart 2020 tot en met 3 maart 2021 494 vacatures openstonden die relevant waren voor afgestudeerden van de master Integrale Bedrijfsvoering (NIDAP, p. 1 en 9). Ook hier is de commissie van mening dat de vacatures waarin een wo niveau wordt gevraagd niet zonder meer geschikt kunnen worden geacht voor afgestudeerden van deze hbo master aangezien vacatures waarin expliciet een wo diploma als eis wordt gesteld niet per definitie ook openstaan voor hbo mastergediplomeerden. De commissie is van mening dat de aantallen vacatures op hbo en hbo/wo niveau reeds een bescheiden, maar groeiende arbeidsmarktbehoefte aan dit type afgestudeerden laten zien. De commissie concludeert dat deze peiling van NIDAP de kleine, maar groeiende arbeidsmarktbehoefte die uit het rapport van Panteia naar voren komt bevestigt.

De commissie concludeert op basis van de onderzoeken van Panteia en het NIDAP in samenhang bezien met de prognoses van het ROA dat aanvrager heeft aangetoond dat er een kleine arbeidsmarktbehoefte bestaat aan afgestudeerden van de master Integrale Bedrijfsvoering.

Beoordeling maatschappelijke behoefte

Ter onderbouwing van de maatschappelijke behoefte aan de master Integrale Bedrijfsvoering verwijst aanvrager naar het proefschrift 'Het institutionaliseringsproces van de bedrijfsvoering van de Nederlandse Rijksoverheid. Een onderzoek naar de ontwikkelingen op het gebied van personeel, financiën en ICT' van Ruth Post, verbonden aan de Erasmus Universiteit Rotterdam (2015), 'De route naar een beheerste en adaptieve bedrijfsvoering' van Deloitte (2019), 'Facility & workplace management in 2021' van Twynstra Gudde (2021) en 'De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2024' van het ROA (2019). De commissie heeft laatstgenoemde bron reeds betrokken bij de beoordeling van de arbeidsmarktbehoefte en laat hem om die reden bij dit onderdeel buiten beschouwing.

Aanvrager betoogt aan de hand van het proefschrift 'Het institutionaliseringsproces van de bedrijfsvoering van de Nederlandse Rijksoverheid. Een onderzoek naar de ontwikkelingen op het gebied van personeel, financiën en ICT' dat sprake is van een toenemende integratie van secundaire bedrijfsprocessen zoals personeelszaken, informatievoorziening, facilitaire zaken en juridische zaken. Binnen de overheid, maar ook in het bedrijfsleven worden deze diensten vaak ondergebracht in Shared Services Centers (SSC). De oprichting van zo'n SSC leidt volgens aanvrager tot een verandering van de taken van de betrokken managers. De commissie constateert dat aanvrager niet beargumenteert op welke wijze de voorgenomen opleiding aansluit op deze ontwikkeling en dat aanvrager niet heeft verwezen naar een specifieke vindplaats in het proefschrift. De commissie heeft de argumentatie van aanvrager dan ook niet kunnen verifiëren en laat deze bron buiten beschouwing.

Vervolgens beschrijft aanvrager dat uit onderzoek van Deloitte blijkt dat bedrijfsvoering bij overheidsinstanties vraagt om het vermogen om horizontale (keten)vraagstukken te analyseren en op te lossen. Aanvrager heeft ook hier nagelaten om het verband aan te duiden tussen de uitkomsten van het onderzoek en de voorgenomen opleiding en te verwijzen naar een specifieke vindplaats in het onderzoeksrapport. De commissie heeft de argumentatie van aanvrager dan ook niet kunnen verifiëren en laat deze bron buiten beschouwing.

Ten slotte stelt aanvrager dat de uitdagingen rond integrale bedrijfsvoering die zichtbaar zijn bij overheidsinstanties ook gelden voor (grote) bedrijven. In dit kader verwijst aanvrager naar het rapport 'Facility & workplace management in 2021' waarin de resultaten van een enquête onder 603 facilitair managers zijn weergegeven. In het rapport wordt onder andere beschreven dat facilitair managers niet altijd beschikken over de nodige IT-kennis om hun werk goed te kunnen doen (p. 33) en dat de Covid-19-crisis ook heeft geleid tot een versnelde ontwikkeling van integraal facilitair management (p. 50). Aanvrager geeft aan dat de master Integrale Bedrijfsvoering door de integrale benadering van de verschillende bedrijfsprocessen een bijdrage kan leveren aan deze beweging. De commissie onderschrijft deze stelling van aanvrager.

De commissie concludeert dat aanvrager aan de hand van het rapport 'Facility & Workplace management in 2021' aannemelijk heeft gemaakt dat de master Integrale Bedrijfsvoering aansluit op een maatschappelijke behoefte.

De commissie concludeert dat aanvrager aannemelijk heeft gemaakt dat de voorgenomen opleiding aansluit op een maatschappelijke behoefte en heeft aangetoond dat de opleiding beantwoordt aan een geringe arbeidsmarktbehoefte. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium b

Vanaf 06/05/2021 is op de website van de CDHO kennisgegeven van het voornemen van de Haagse Hogeschool om de hbo master Integrale Bedrijfsvoering in Den Haag aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. Er zijn geen zienswijzen ingediend. Aanvrager verwijst in het kader van de afstemming met andere instellingen naar 12 steunbetuigingen die bij het dossier zijn gevoegd. 3 van deze steunbetuigingen zijn afkomstig van andere hogescholen en geven blijk van het feit dat deze hogescholen geen bezwaar maken tegen het initiatief van aanvrager. De resterende 9 steunbetuigingen zijn afkomstig van werkveldpartijen en een brancheorganisatie.

Aanvrager heeft NIDAP een vergelijking laten maken tussen de voorgenomen master Integrale Bedrijfsvoering en bestaande opleidingen. Op basis van die vergelijking concludeert aanvrager dat er 3 verwante bekostigde hbo masteropleidingen, 6 verwante bekostigde wo masteropleidingen en 2 wo MBA's zijn. Het betreft de hbo masters Circulaire Economie (Hogeschool van Arnhem en Nijmegen), Interdisciplinary Business Professional (Hanzehogeschool) en Design Driven Innovation (NHL Stenden), de wo masters International Business (Maastricht University, 2 verwante specialisaties), Public Administration (Erasmus Universiteit Rotterdam, Universiteit Leiden, beide 1 verwante specialisatie), Bestuurs- en Organisationswetenschap (Universiteit Utrecht), Business Administration (Radboud Universiteit, Vrije Universiteit Amsterdam), Organization Studies (Tilburg University), Management, Economics and Consumer Studies (Wageningen Universiteit en Researchcentrum, 1 verwante specialisatie) en de MBA's van de Radboud Universiteit en de Vrije Universiteit Amsterdam.

De commissie beoordeelt opleidingen als verwant aanbod indien zij inhoudelijk sterk met de voorgenomen opleiding overeenkomen en opleiden tot (min of meer) dezelfde beroepen (uitstroomprofiel(en)). Voorts kijkt de commissie naar de instroomdoelgroep die de opleiding bedient en is van belang om welke onderwijsvariant (voltijd, deeltijd of duaal) het gaat. In dit geval is de commissie met aanvrager van mening dat de hbo masters Circulaire Economie, Interdisciplinary Business Professional en Design Driven Innovation alsmede de wo masters International Business en Organization Studies verwant zijn wat betreft inhoud, instroomdoelgroep en beroepsmogelijkheden. De overige opleidingen die aanvrager als verwant aanmerkt ziet de commissie slechts als aanverwant, aangezien deze opleidingen weliswaar raakvlakken vertonen met de voorgenomen master Integrale Bedrijfsvoering, maar ook significante verschillen kennen m.b.t. inhoud, instroomdoelgroep en arbeidsmarktprofielen. De commissie is verder van mening dat naast de genoemde opleidingen ook de hbo masteropleidingen Data Driven Business (Hogeschool Utrecht) en International Business and Management (Hanzehogeschool Groningen, instroom in de

bekostigde opleiding nog niet gestart) en de wo master Business Intelligence and Smart Services (Maastricht University) aanverwant zijn aan de voorgenomen master Integrale Bedrijfsvoering.

Aanvrager heeft een overzicht geleverd van de instroom in verwante bekostigde opleidingen. De instroom in verwante onbekostigde opleidingen is niet bekend. De commissie heeft bij de beoordeling van de aanvraag dan ook geen rekening kunnen houden met de belangen van deze opleidingen. De instroom in het verwante bekostigde onderwijsaanbod groeide de afgelopen vijf jaar.

Tabel 4. Instroom in verwante hbo en wo masteropleidingen

Opleiding	Instelling	'15-'16	'16-'17	'17-'18	'18-'19	'19-'20	'20-'21
M Master Circulaire Economie (49142), deeltijd	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB)						20
M Master Circulaire Economie (49142), voltijd	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (25KB)					28	40
M Interdisciplinary Business Professional (49291), voltijd	Hanzehogeschool Groningen (25BE)				27	26	37
M Design Driven Innovation (49302), deeltijd	NHL Stenden Hogeschool (31FR)						39
M Design Driven Innovation (49302), voltijd	NHL Stenden Hogeschool (31FR)					15	29
M International Business (60019), deeltijd	Universiteit Maastricht (21PJ)	9	10	6	8	11	27
M International Business (60019), voltijd	Universiteit Maastricht (21PJ)	563	480	490	488	544	800
M Organization Studies (60754), voltijd	Tilburg University (21PN)	108	89	84	83	117	122
M Public Administration (60020), voltijd	Erasmus Universiteit Rotterdam (21PE)	192	180	213	203	215	304
	Universiteit Leiden (21PB)	106	144	183	187	207	228
	Universiteit Twente (21PH)	24	35	40	33	43	32
M Management, Economics and Consumer Studies (66836), voltijd	Wageningen University (21PI)	158	133	133	157	151	138
M Business Administration (60644), deeltijd	Erasmus Universiteit Rotterdam (21PE)	103	105	81	73	2	125
M Business Administration (60644), voltijd	Erasmus Universiteit Rotterdam (21PE)	210	201	169	162	169	313
	Radboud Universiteit Nijmegen (21PM)	216	208	274	310	299	358
	Rijksuniversiteit Groningen (21PC)	246	195	233	245	246	319
	Universiteit Twente (21PH)	200	202	196	162	169	206
	Universiteit van Amsterdam (21PK)	507	625	552	528	572	925
	Vrije Universiteit Amsterdam (21PL)	525	551	586	676	714	606
M Data Driven Business (49148), voltijd	Hogeschool Utrecht (25DW)						56
M Business Intelligence and Smart Services (60959), voltijd	Universiteit Maastricht (21PJ)			34	42	44	50
eerstejaarsinstroom	totaal	3167	3158	3274	3384	3572	4774

Bron: DUO, onbewerkt

Aanvrager heeft een prognose gemaakt van de instroom in de voorgenomen opleiding op grond van een haalbaarheidsanalyse van DUO Onderwijsonderzoek & Advies (mei 2020). De

haalbaarheidsstudie is bij het dossier gevoegd en bevat drie instroomscenario's. In het pessimistische scenario wordt een instroom verwacht van circa 36 studenten per jaar, in het optimistische scenario een instroom van 107 studenten per jaar en in het reële scenario circa 93 studenten per jaar. De commissie acht een instroomprognose tussen het pessimistische en het reële scenario haalbaar, mede gelet op de instroom in de verwante opleidingen.

Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de voorgenomen hbo master Integrale Bedrijfsvoering wordt afgezet tegen de behoefte die bij criterium a is aangetoond, blijkt dat er enige ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven. Gelet op de verhouding tussen de geringe arbeidsmarktbehoefte en de omvang van de huidige instroom in (aan)verwante opleidingen acht de commissie de ruimte in het landelijk aanbod voor toekomstige aanvragen voor dit type opleidingen gering.

Vestiging van de opleiding in Den Haag heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod.

De commissie concludeert dat er enige ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de hbo master Integrale Bedrijfsvoering te realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

Advies aan de NVAO over de naam- en taalkeuze en Croho indeling

De commissie heeft geconstateerd dat de voorgenomen opleiding dermate afwijkt van het bestaande verwante opleidingsaanbod, dat dit de keuze voor een andere naam rechtvaardigt.

Bovendien heeft de commissie geconstateerd dat aanvrager de hbo master Integrale Bedrijfsvoering in het Croho onderdeel Economie wil indelen. Dit voorstel sluit aan op de indeling van verwante bestaande opleidingen.

De NVAO ontvangt dit advies, zodat zij dit kan opnemen in het informatiedossier voor het panel ten behoeve van de toets nieuwe opleiding.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. P.M.M. Rullmann

Voorzitter CDHO

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding of nevenvestiging

Aan de hand van de in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 4 van deze Regeling alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a en b.

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding of nevenvestiging, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte.

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat in de behoefte die bij criterium a is aangetoond niet door het bestaande opleidingsaanbod wordt voorzien.

Advies aan de NVAO over naam- en taalkeuze en Croho onderdeel

In de Toelichting op de Regeling is aangegeven dat de CDHO ook een rol heeft bij de beoordeling van de voorgestelde naam en voertaal van de opleiding en bij de voorgestelde positionering in het Croho.

Wat betreft de opleidingsnaam: de CDHO kijkt of de voorgestelde naam van de opleiding passend is, gelet op de namen van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen dezelfde naam krijgen, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. In het Croho kan ook een internationale (Engelse) naam worden geregistreerd. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de naamkeuze gerechtvaardigd is gelet op de inhoud van de opleiding en de namen van vergelijkbare opleidingen (artikel 5.7, vierde lid, onderdeel a, van de WHW).

Wat betreft de taalkeuze: het uitgangspunt in de wet is dat een opleiding in het Nederlands wordt aangeboden. De arbeidsmarktbehoefte kan een reden zijn om een opleiding in een andere taal aan te bieden. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst de motivering van de taalkeuze bij Standaard 2 in het Accreditatiekader.

Wat betreft de positie in het Croho: de CDHO kijkt of de voorgestelde indeling in het Croho passend is, gelet op de indeling van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen in hetzelfde Croho onderdeel worden geregistreerd, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de voorgestelde indeling in het Croho aansluit bij de ordening van verwante opleidingen.